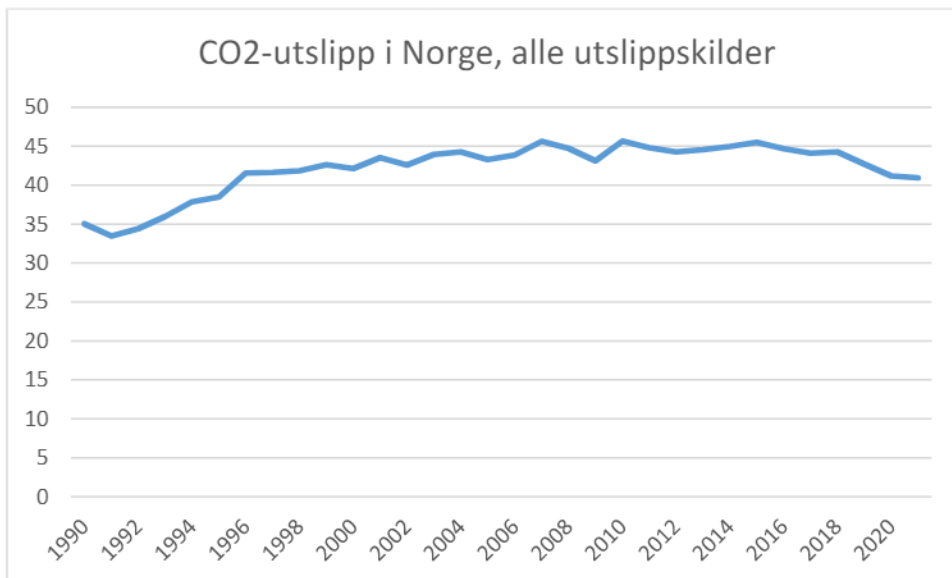

Oppgave 1

a) Gjør rede for hvordan kvantum og pris bestemmes i et frikonkurransemarked, og forklar hvordan overskuddet i markedet fordeles mellom konsumenter og produsenter.

b) Bruk økonomisk teori til å diskutere påstanden «Et marked uten offentlig inngripen maksimerer samfunnsøkonomisk overskudd»

Figur 1 viser utviklingen i CO₂-utslipp i Norge fra 1990 til 2021. Norges målsetting er å redusere utslippene med 50-55% sammenlignet med 1990-nivået innen 2030. Figuren viser at utslippene er omtrent 40% høyere i 2021 enn nivået i 1990.

Figur 1: CO₂-utslipp (millioner tonn) i Norge 1990-2021 (Kilde: Statistisk sentralbyrå).

Du skal i det følgende betrakte et marked hvor produksjonen medfører CO₂-utslipp. Du kan anta at det er en positiv sammenheng mellom produsert kvantum og CO₂-utslipp.

c) Bruk økonomisk teori til å forklare hvordan en avgift på CO₂-utslipp øker det samfunnsøkonomiske overskuddet i dette markedet. Diskuter også hvordan avgiftsbyrden fordeles mellom konsumentene og produsentene i markedet.

d) Fastlandsindustrien er en av de tre største kildene til CO₂-utslipp i Norge, men deler av industrien har lenge hatt fritak fra CO₂-avgiften. I stedet har industrien inngått avtaler med myndighetene om bestemte reduksjoner i utslippet. Bruk økonomisk teori til å forklare hvorfor industrien ønsker at

myndighetene regulerer CO₂-utslippet gjennom slike avtaler fremfor en CO₂-avgift. Hvilken type regulering, CO₂-avgift eller utslippsavtaler, vil du anbefale myndighetene fra et samfunnsøkonomisk ståsted? Begrunn svaret.

Oppgave 2

Norges Bank meldte tidligere i høst at produksjonsgapet i Norge var positivt, det vil si at BNP var høyere enn potensielt BNP. Forklar med ord til en person som ikke er økonom hva som menes med dette utsagnet.

En økonom foreslo at netto skattenivå burde økes som en konsekvens av dette. Vis i en modell hvordan en slik politikk vil påvirke samlet aktivitetsnivå og sysselsetting.

Samlede netto skatter består av mange ulike typer skatter, for eksempel fiskale og adferdskorrigerende avgifter. Myndighetene bestemmer seg for å øke skattene og ber deg om råd. Bruk økonomisk teori til å gi en anbefaling om hvilke skatter som bør økes.